

دوسند در باره کلات

در باره کلات نادری دو سفرنامه کوتاه در دست است. یکی سفرنامه‌ای است از آن مأموری قشونی که در سال ۱۲۹۸ به مدت بیست روز به آنجا سفر کرده است. نسخه این سفرنامه در وزارت امور خارجه است. نگاه کنید به فهرست نسخ‌های خطی کتابخانه وزارت امور خارجه که در نشریه نسخه‌های خطی (دفتر ۱ و ۲) نشر کرده‌ام.

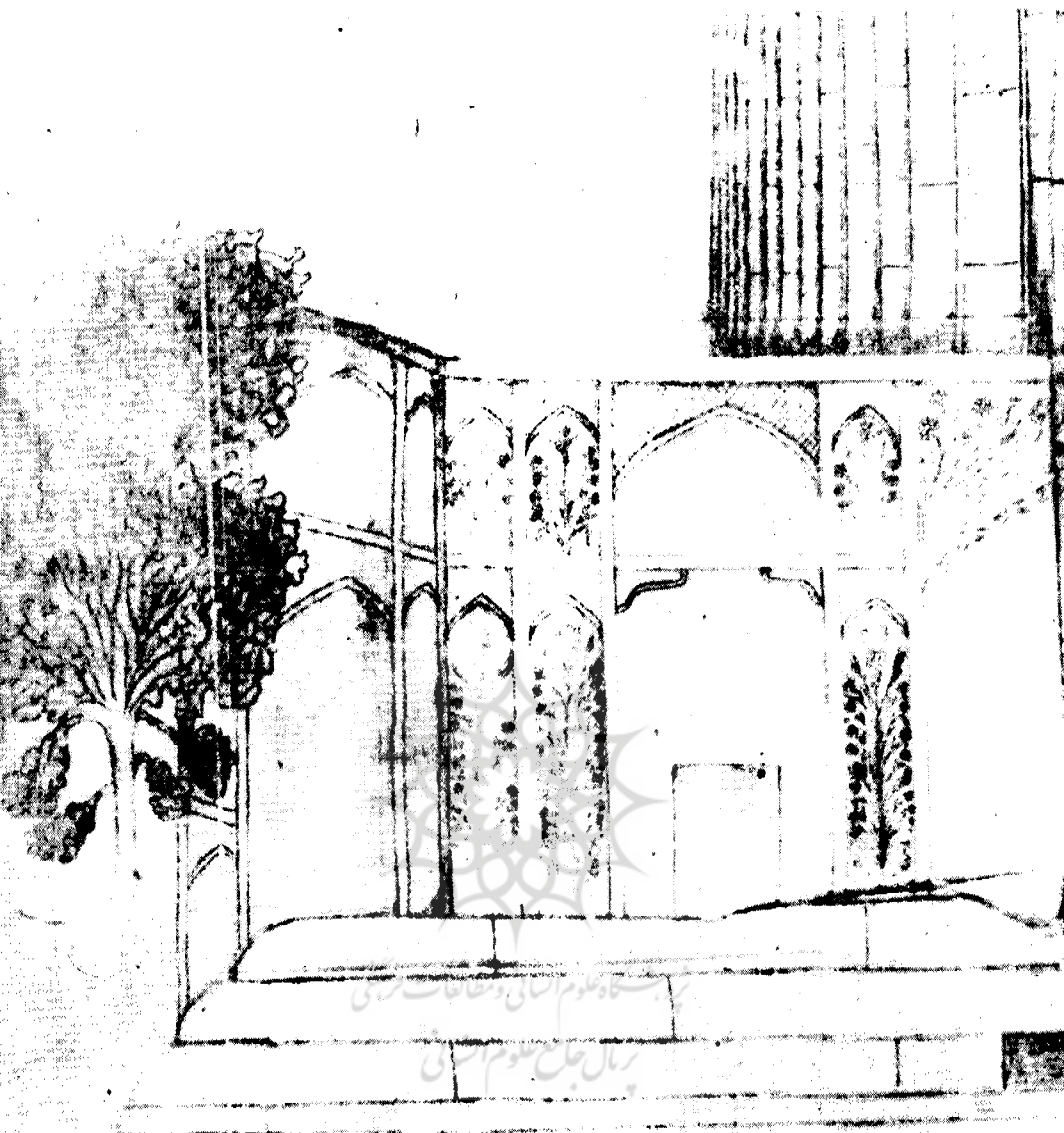
درین سفرنامه متن کتیبه سنگی واقع در تنگه ارغون شاه بطوری که میرزا علی اکبر خان حکیم‌باشی خوانده بوده است نقل شده. این کتیبه اشعاری است به زبان ترکی جغتایی.

چند سال پیش در سفری که به همراهی دکتر منوچهر ستوده و دکتر حسن سادات ناصری بدان صوب رفته بودم عکسی ازین کتیبه انداختم و آن را در مجله راهنمای کتاب (سال ۱۳۵۴) چاپ کردم و نسخه‌ای از آن عکس را به دوست عزیز تورخان گجهای استاد دانشگاه لندن سپردم.

ایشان آن را قرائت کرد و در مقاله‌ای با ارزش، متن را به چاپ رسانید و شرح لازم در باره آن منتشر ساخت. *The turkish inscription of Kalat. i Naderi from the time of Nadir Shah. WZKM. 69 (1977): 45-53.*

سفرنامه دیگر راپرتی از یک سفر مأمور قشونی است مربوط به سال ۱۴۰۹ قمری. این سفر شانزده روز طول کشیده. همراه کتابچه دو قطعه تصویر کار محمد علی بن لطفعلی خان شیرازی است. این شخص فرزند صورنگر معروف شیرازی است. نسخه این سفرنامه به کتابخانه وزارت امور خارجه تعلق دارد (به همان مرجع مراجعه شود).

این دو سفرنامه را، قدرت‌الله روشنی زعفرانلو که به احوال منطقه آشنا است در دست چاپ دارد. درینجا عکس نوشته کتیبه (از سفرنامه اول) و بنحوی که خوانده و در نسخه ضبط شده و عکس دو مجلس که مربوط به قصر خورشید (از سفرنامه دوم) به چاپ رسانیده می‌شود. امید است عکس نوشته کتیبه برای تورخان گجهای مفید باشد.

کتابخانه علم و ادب اسلامی و دانشگاه تهران
موسسه جامع علوم اسلامی

امیر قاسم خان کهنه
۱۲۰۰

